

Õiguskantsler

Marko Pomerants
Riigikogu põhiseaduskomisjon
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 12.09.2018 nr 1-1/13-679/1

Meie 10.10.2018 nr 18-1/181256/1804270

Arvamus isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu (650 SE) kohta

Lugupeetud Marko Pomerants

Tänan võimaluse eest avaldada arvamust [isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu 650 SE](#) (edaspidi eelnõu) kohta. Piirdun märkusega [liiklusseaduse](#) (LS) § 184 lõike 4 muutmist puudutava ettepaneku kohta.

LS § 184 lõige 4 reguleerib liiklusregistrisse kantud piiratud juurdepääsuga andmete (sätestatud LS § 184 lõikes 3) väljastamist kolmandatele isikutele, kui selleks on põhjendatud õigustatud huvi. Eelnõu § 56 lõige 2 näeb ette muudatuse (LS § 184 lõikesse 4 lisatakse 3. lause), mille kohaselt liiklusregistrist kolmandatele isikutele isikuandmeid enam ei väljastata. Muudatust on eelnõu seletuskirjas ekslikult põhjendatud [isikuandmete kaitse üldmääruse](#) (edaspidi üldmäärus) ning LS vastuoluga. Lisaks on eelnõu seletuskirjas ekslikult järeldatud, et kõnealuses paragrahvis peab põhjendatud õigustatud huvi olema Maanteeametil (edaspidi MNT).¹

Avaliku sektori asutuste jaoks peab isikuandmete töötlemise õigusliku aluse kehtestama seadusandja õigusaktiga. Kehtiv LS § 184 lõige 4 annab MNT-le sõnaselgelt õiguse otsustada, kas põhjendatud õigustatud huvi korral isikuandmeid väljastada või mitte. Tegemist on MNT kaalutusotsusega. MNT ei tugine seega kaalutusõiguse teostamisel õigustatud huvile vaid seaduslikule alusele - LS § 184 lõikele 4. Põhjendatud õigustatud huvi peab selle paragrahvi kontekstis olema kolmandal isikul, kes liiklusregistrist andmeid küsib (nt eraparklal).² Niisiis on LS § 184 lõike 4 tähenduses tegemist seadusliku andmete töötlemisega ning see ei ole üldmäärusega vastuolus.

Otsekohalduva üldmääruse artikkel 6 loetleb ammendavalt isikuandmete töötlemise õiguslikud alused. Neid aluseid ei tohi riigisiseste õigusaktidega kitsendada. Artikli 6 lõige 1 punkt f sätestab, et õigustatud huvi korral võib isikuandmeid töödelda kahel kumulatiivsel tingimusel: isikuandmete töötlemine peab olema vajalik vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku õigustatud huvide elluviimiseks ning andmesubjekti põhiõigused ja -vabadused ei tohi neid huve üles kaaluda. Niisiis tuleb iga juhtumi puhul kaaluda vastanduvaid õigusi ja huve ning kaalutusotsus sõltub põhimõtteliselt iga üksikjuhtumi konkreetsetest asjaoludest.

¹ [Seletuskiri](#) isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu juurde, lk 65.

² Sama seisukohta on väljendanud Tallinna Ringkonnakohus 20.09.2018 (veel jõustumata) kohtuotsuses haldusasjas 3-17-321, punkt 20.

Euroopa Kohus³ on õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemist käsitlevat sätet analüüsinud (vt [andmekaitse direktiivi 95/46](#))⁴, ja leidnud, et sättega on vastuolus mis tahes siseriiklikud õigusnormid, mis kehtestavad andmete väljastamisele muid nõudeid peale eespool nimetatud kahe tingimuse. Kohus pidas sättega vastuolus olevaks ka seda, kui liikmesriik välistab kategooriliselt ja üldiselt teatud liiki isikuandmete töötlemise, ilma et oleks lubatud kaaluda iga konkreetse juhtumi puhul vastanduvaid õigusi ja huve. Euroopa Kohtu selgitused on asjakohased ka üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti f tõlgendamisel. Eelnõus sätestatud viisil isikuandmete töötlemise välistamine LS-s pole üldmäärusega kooskõlas.

Eelnevast nähtub, et kehtiv LS § 184 lõige 4 ei ole üldmäärusega vastuolus. Eelnõus kavandatud isikuandmete väljastamise piirang on aga vastuolus üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktiga f. Peale selle riiwab kavandatav isikuandmete väljastamise piirang raskelt [põhiseaduse](#) § 15 sätestatud igauheõigust pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse (nt juhul, kui kohtusse pöördumise eelduseks on liiklusregistrist isikuandmete väljastamine).

Teen ettepaneku jätta eelnõu § 56 lõikes 2 sätestatud LS muudatus eelnõust välja.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Erkki Sven Margna 693 8430
ErkkiSven.Margna@oiguskantsler.ee

³ EKo 24.11.2011 liidetud kohtuasjades [C-468/10 ja C-469/10 ASNEF ja FECEMD](#), punktid 39 ja 48.

⁴ Andmekaitse direktiiv on praeguseks asendatud üldmäärusega. Direktiivi artikli 7 punkt f sätestas (samamoodi nagu üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkt f), et isikuandmeid võib töödelda ainult juhul, kui töötlemine on vajalik vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku õigustatud huvide elluviimiseks, kui selliseid huve ei kaalu üles artikli 1 lõike 1 kohaselt kaitstavate andmesubjekti põhiõiguste ja -vabadustega seotud huvid.